

BOTH

KAREN JOY FOWLER

BOOTH

Vertaald door Lucie van Rooijen
en Inger Limburg

Nieuw Amsterdam

De vertalers ontvingen voor deze vertaling een projectsubsidie
van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Oorspronkelijke titel *Booth*. G.P. Putnam's Sons, imprint van
Penguin Random House LLC, New York

© 2022 Karen Joy Fowler

© 2022 Nederlandse vertaling Lucie van Rooijen en Inger Limburg /
Nieuw Amsterdam

Alle rechten voorbehouden

Omslagbeeld © Granger / Bridgeman Images

Omslagbewerking image realize

Foto auteur © Nathan Quintanilla

NUR 302

ISBN 978 90 468 2982 0

www.nieuwamsterdam.nl

*Dit boek draag ik op aan drie mensen die mijn leven
hebben veranderd – als leermeester, als voorbeeld en
als pleitbezorger. Zij zijn geen van drieën meer onder ons,
maar ik zal ze mijn leven lang dankbaar blijven.*

*Voor Chalmers Johnson, Ursula Le Guin
en Marian Wood*

Amerika verloochent het verleden, verloochent het heden en zweert plechtig ook de toekomst te zullen verloochenen.

– Frederick Douglass

Aan de geschiedenis valt niet te ontkomen.

– Abraham Lincoln

De mensen die er wonen noemen het de boerderij, hoewel het terrein voor de helft vol staat met bomen en overgaat in een dicht woud. Van een perceel niet veel verderop is er een blokhut met twee kamers op twee verdiepingen naartoe gebracht, op rollen ingesmeerd met reuzel. De muren zijn wit gesausd, de luiken rood geschilderd. Aan de ene kant wordt er een keuken aangebouwd, aan de andere kant een slaapkamer en een zolder. De aanbouwsels spreiden zich als vleugels uit vanaf de woonkamer. Veel stelt de blokhut niet voor met zijn lage plafonds, miezerige ramen en scheve trap, en het heeft een hoop geld gekost om hem te verplaatsen; elke man en elke os uit de omtrek moest ervoor worden ingehuurd. Daardoor was bij de burens de indruk ontstaan dat de nieuwe eigenaar niet goed wijs is, en er is nooit aanleiding geweest dat idee bij te stellen.

De blokhut staat nu naast Beech Spring, een bron met water zo helder dat je het niet eens kunt zien. Maar, en de burens vermoeden dat die verplaatsing vooral daarmee te maken had, het is nu ook een geheime blokhut, afgeschermd van de wind en de weg door een wal van eiken-, beuken-, walnoten- en tulpenbomen. Toch weet iedereen dat hij er staat; iedereen heeft immers geholpen hem daarheen te brengen.

De directe burens zijn de familie Woolsey aan de ene en de familie Rogers aan de andere kant. Bel Air, waar het districtsbestuur zetelt, ligt drie mijl verderop; de grote stad Baltimore ligt dertig hobbelige mijlen per koets naar het zuiden en westen.

Het terrein wordt ontgonnen. Er komen perzik-, appel- en perengarden, velden met maïs, zoete sorghum, gerst en haver, een moestuin met radijzen, bieten en uien. Bij de voordeur wordt een jong kersenboompje geplant, dat liefdevol wordt verzorgd. Er verrijzen een graanschuur, opslagschuur, melkschuur en stallen. Er worden drie grote zwarte newfoundlanders aangeschaft om het terrein te bewaken. Overdag liggen ze aan de ketting en 's avonds worden ze losgelaten. De burens zeggen dat ze vals zijn.

De zigzaghekken worden gerepareerd en er komen nieuwe bij. Eens in de week worden de brieven bezorgd door een postknecht te paard, die ze al langsrijdend over het hek gooit en op twee vingers fluit, waarop de honden aan hun ketting rukken en uitzinnig beginnen te janken.

Er trekt een geheim gezin in de geheime blokhut.

Zestien jaren gaan voorbij. Het gezin groeit, krimpt, groeit. In 1838 bedraagt het kindertal negen, met inbegrip van het kind dat op komst is en de vier die dood zijn. Uiteindelijk zullen het er tien worden.

Deze kinderen hebben:

Een beroemde vader, een Shakespeare-acteur die vaker op tournee is dan thuis.

Een grootvader van vaderskant, zo mager als een lat, met lang wit haar in een vlecht en kleren die ook al vijftig jaar uit de mode zijn: een kniebroek en schoenen met gespen. Hij is uit Londen gekomen om te helpen tijdens de lange periodes dat de vader van huis is. Voorheen was hij een advocaat die zo sterk sympathiseerde met de Amerikaanse Revolutie dat het grensde aan landverraad en die bezeten was van alles wat met Amerika te maken had. Wie in Londen bij hem thuis kwam, moest een buiging maken voor het portret van George Washington. Nu hij eenmaal hier woont, vindt hij het verschrikkelijk. Hij vergelijkt de boerderij met het eiland van Robinson Crusoe, zichzelf met een schipbreukeling op de verlaten kust. Hij is zelden nuchter en daardoor minder behulpzaam dan gehoopt.

Een verdraagzame moeder, een bedeesde donkerharige schoonheid die ooit als jonge vrouw huisgekweekte bloemen had verkocht op Drury Lane. Ze had hun vader voor het eerst op de planken gezien als koning Lear en toen ze hem later ontmoette, bleek hij tot haar verbazing jong en knap te zijn. Pas nadat hij daar op die straat in Londen de *Huilt, huilt, huilt*-monoloog had afgestoken, wilde ze geloven dat hij dezelfde man was. ‘Wanneer mag ik je mee uit nemen?’ had hij gevraagd, nog geen twee minuten nadat ze hem had verteld hoe ze heette. ‘Morgen?’ En zij had zichzelf verrast door ja te zeggen.

Tijdens hun kortstondige verkeringsstijd had hij haar drieënnegentig liefdesbrieven gestuurd en zijn boodschap kracht bijgezet met zijn ambitie en hartstocht, met de gedichten van Lord Byron en de belofte van avontuur. Al snel besloot ze met hem weg te lopen, eerst naar Madeira en van daaruit naar Amerika.

Die belofte van avontuur was misschien eerder een vage toespeling geweest. Pas nadat ze allebei hun familie in Engeland hadden achtergelaten, pas nadat ze hun eerste kind hadden gekregen, pas nadat ze in Maryland waren aangekomen en een pachtovereenkomst op het stuk grond hadden gesloten met een termijn van duizend jaar, pas nadat hij die blokhut had laten verplaatsen, pas toen vertelde hij dat hij negen maanden per jaar zonder haar op tournee zou zijn. Negen maanden per jaar zou ze hier met zijn dronken vader opgescheept zitten.

Wat wilde ze dan, vroeg hij, zonder haar de tijd te gunnen om te antwoorden; hij wist precies wanneer hij wel of geen stilte moest laten vallen. Als ze te eten wilden hebben, moest hij op tournee. En hij kon haar en de baby natuurlijk niet meenemen. Niets is erger dan getrouwd zijn met een zuur, klagerig serpent, zei hij tot besluit, bij wijze van dreigement. Dat was wel het laatste waar hij zin in had.

En nu woont ze dus al zestien jaar op de boerderij. Al zeventien jaar draagt of zoogt ze vrijwel continu een kind. Pas over drie jaar zal ze daarmee klaar zijn.

Later zal ze aan haar kinderen vertellen dat de gedichten van Byron de doorslag hadden gegeven. Dat bedoelt ze als waarschuwing, maar ze weet dat het niet als zodanig zal worden opgevat. Al haar kinderen zijn dol op mooie liefdesverhalen.

Geen van de kinderen weet dat zij zelf een geheim zijn. Dat komt later als een grote schok. Ze hebben geen reden tot argwaan. Het is net als met de geheime blokhut: iedereen die ze kennen, weet dat ze er zijn.

Lincoln en het voortbestaan van onze politieke instituties

Is het dan zo dwaas om te verwachten dat er op zeker moment in ons midden een man zal opstaan die beschikt over een geniale geest, gepaard aan voldoende ambitie om die genialiteit ten volle te ontplooien? En op het moment dat zo iemand zich aandient, zal het volk zich moeten verenigen, zich moeten verplichten aan de overheid en de wet, en blijk moeten geven van algemene intelligentie om hem te stuiten.

– Abraham Lincoln, 1838

In januari 1838 houdt Lincoln op het Young Men's Lyceum in Springfield zijn eerste grote rede. Hij zal een maand later negenentwintig worden en is net verkozen voor een derde termijn in het Congres van Illinois. Daarvoor had hij al gewerkt als boer, kantoorklerk, postdirecteur, landmeter, legerkapitein en jurist.

Twee gruwelijke moorden, de eerste op een zwarte man, de tweede op een witte, vormen de aanleiding voor deze toespraak. De eerste betrof de zesentwintigjarige Francis McIntosh, die in St. Louis was gelyncht. McIntosh was aan een boom vastgebonden en levend in brand gestoken. De jury die bijeen was geroepen, had van de rechter opdracht gekregen niet de meute als schuldige aan te wijzen, maar de abolitionisten die de boel hadden opgehitst. Een van hen had hij bij naam genoemd: dominee en krantenredacteur Elijah Lovejoy uit St. Louis. Daarop was Lovejoy naar Alton in Illinois gevlucht, waar hij alsnog was gelyncht. Bij de rechtszaak daarover werd de jury voorgezeten door iemand die zelf aan de lynchpartij had deelgenomen en werd de rechter opgeroepen als getuige à décharge. In geen van beide zaken werd er iemand schuldig bevonden.

De dood van de witte man, Lovejoy, heeft nationale gevolgen. Dit zou het moment zijn geweest waarop John Brown besloot zijn leven te wijden aan het uitroeien van de slavernij. Maar op Lincoln maken beide moorden

diepe indruk. In zijn rede noemt hij twee mogelijke bedreigingen voor de republiek. Ten eerste de wetteloosheid van de meute, ten tweede de eersuchtige dictator die vroeg of laat onherroepelijk zal aantreden. Het gevaarlijkst wordt het als de meute en de dictator zich verenigen.

BOEK EEN

*Wat betekent een naam? Dat wat wij een roos noemen,
zou met een andere naam net zo zoet geuren.*

– William Shakespeare, *Romeo en Julia*

Rosalie

i

De levenden

Vanaf het trapje dat afdaalt naar Beech Spring kijkt Rosalie, de oudste dochter, naar haar broertje en zusje die bladeren als bootjes in het water leggen. Ze denkt aan Ophelia, drijvend in haar doorweekte gewaad, het lange haar uitgespreid, het gezicht omlijst door bloemen. Ze droomt over hoe het zou zijn als ze mooi en dood was. Het is de maand maart, in het jaar 1838. In juli wordt Rosalie vijftien. Ze mijmert liever over de tragische liefde dan over de zegevierende liefde.

Rosalie is niet dood en ook niet mooi, maar kan zich het eerste beter voorstellen dan het tweede. Ze lijkt op haar vader en oudere broer, maar dan in miniatuur, en met bijna even mannelijke trekken. Ze is eenzelvig, zwijgzaam, gedrongen, en niet geestig of elegant zoals de anderen. Er wordt niets anders van haar verwacht dan dat ze braaf haar moeder helpt. Ze vraagt maar weinig aandacht en krijgt nog minder – het minst opvallende kind in dit opvallende gezin.

De lange winter loopt net ten einde. De troepialen zijn terug, de roodborstjes zullen niet lang op zich laten wachten en Rosalie voelt de verandering in haar adem, in haar aderen. Echt gelukkig is ze niet, maar het komt er wel verrassend dicht bij in de buurt. Ze voelt zich licht. Misschien is de zwaarste tijd voorbij.

Zodra ze zich van dat gevoel bewust wordt, ontglipt het haar. Elke keer dat vader vertrekt voor een tournee is de opluchting bijna tastbaar. De dag waarop de post wordt bezorgd is een uitzondering. Dan leest moeder rond het middaguur een brief van vader. Het is een fijne of een vervelende brief. Moeder zal haar hard nodig hebben of helemaal niet.

De hemel boven de bomen is bleek en leeg en strijkt in spiegelbeeld

over het rimpelloze water. Het is niet warm, maar wel droog. Rosalie draagt haar sjaal, haar hoed en stevige schoenen die een paar jaar geleden voor haar broer June zijn gekocht.

Met zijn zestien jaar is June de oudste. Hij is vanochtend aan het werk op het gerstveld omdat vader een artikel heeft gelezen over een nieuwe bemestingstechniek, waar hij natuurlijk meteen mee wil experimenteren. Vader is altijd ongeduldig als het projecten betreft waar hij zelf niet aan meewerkt. Hij berispt zijn eigen vader geregeld om diens gebrek aan werklust. Vader vindt dat grootvader te veel drinkt.

Dat vindt grootvader ook van vader. Als die thuis is, maken ze daar eindeloos ruzie over, meestal vanuit hun vaste stoelen in de Churchville Tavern, waar Bacchus hun twisten van brandstof kan voorzien.

Rosalie weet niet waar haar grootvader op dit moment is. Sinds de dood van haar broertje Henry Byron is grootvader vaak onvindbaar, en meestal gaan ze niet eens naar hem op zoek. Hij komt. Hij gaat. Soms loopt hij een maaltijd mis, maar niet vaak. Hij gaf altijd les aan de kinderen, maar dat deed hij eigenlijk alleen voor Henry; geen van de andere kinderen is begaafd genoeg om zijn interesse te wekken. Dat geldt voor June, die meer spieren heeft dan verstand en ondanks zijn knappe uiterlijk en goedmoedigheid een teleurstelling is omdat ze hadden gehoopt dat hij dokter of advocaat zou worden. En het geldt al helemaal voor Rosalie.

Boven aan de helling verschijnt moeder in de deuropening van de blok-hut; ze kijkt uit over het grasveld. Haar armen liggen om haar buik gevouwen en houden hem omhoog als een grote globe. Zonder hulp van Rosalie kan ze haar schoenen niet meer aantrekken of de veters om de haakjes doen.

De zon schijnt op haar gezicht en ze heeft de ogen gesloten om nog meer van de warmte te kunnen genieten. Ze ziet er moe maar vredig uit. Ze ziet er, heel even, uit als een meisje. 'Er is er hier eentje druk aan het rondzwemmen,' zegt ze. Dan doet ze haar ogen open en maken de zorgen en bekommernissen haar meteen weer ouder. 'Je moet Asia niet zo dicht bij het water laten spelen.' Ze verdwijnt weer in het donkere huis.

Alsof Rosalie Asia niet voortdurend in de gaten houdt.

Alsof Asia ooit doet wat Rosalie zegt! Asia is de jongste, als je de zwemmer in moeders buik niet meetelt. Ze is al twee, maar heeft pas sinds kort een naam en Rosalie vindt haar nog steeds geen Asia. Haar ouders waren uitgekomen op Ayesha of misschien Sidney, maar ze konden niet kiezen. En ineens was daar een brief van vader. 'We noemen haar Asia,' schreef

hij, 'want op dat continent heeft God voor het eerst naast de mens gelopen. Met Frigga als tweede naam, omdat ze op een vrijdag is geboren.' Daar was moeder niet helemaal gelukkig mee, dus nu noemen ze haar stiekem Asia Sidney, wat ze zullen blijven doen tot ze groot genoeg is om het volle gewicht van Frigga te dragen.

Asia is trouwens op een donderdag geboren.

Edwin, Rosalies broertje, is vier. Edwin huult, en dat doet hij zoals hij alles doet: geluidloos. Hij probeert kiezels en zaadpeulen te verzamelen die als passagiers voor zijn bootjes moeten dienen, maar Asia pakt ze telkens af en gooit ze in de bron.

Rosalie hurkt naast hem neer, stroopt haar mouw op en steekt haar arm in het koude water. Even is ze afgeleid door die magisch vervormde, verlengde vingers. Asia kan niet goed gooien. Edwins kiezels zijn snel gered. Ze geeft hem er drie terug en veegt haar koude hand af aan de zoom van haar rok.

Daar wordt Asia zo woedend om dat ze geen woord kan uitbrengen. Ze wijst snikkend naar het water. Ze begint te stampvoeten en te schreeuwen. Moeder komt weer naar de deuropening. 'Niets aan de hand,' zegt Rosalie, maar zo zacht dat alleen Asia en Edwin het horen. Die woorden maken Asia alleen maar kwader, want er is wél iets aan de hand.

Alle peuters hebben driftbuien, zegt moeder, maar de anderen hadden dat niet, althans niet zo erg. Edwin zwicht voor Asia's furie en geeft haar zijn bootjes en kiezels. Nu heeft Asia alles. In een oogwenk zijn haar wangen droog. Nu al heeft ze de schoonheid die Rosalie ontbeert: donker haar, donkere, fonkelende ogen.

Net als Edwin, die tegen Rosalie aan komt zitten; zijn scherpe, benige schouder drukt pijnlijk in haar bovenarm. Hij ruikt naar de platte broodjes waarmee ze hebben ontbeten. Toen ze op de boerderij kwamen wonen, moest buurvrouw Rogers aan moeder uitleggen hoe je platte broodjes en maïsbrood bakt in de keukenhaard. Nu leert ze het ook aan Rosalie. Als kinderloze vrouw is ze dol op haar buurkinderen, die haar allemaal 'tante' noemen. 'Volgens mij had je moeder nog nooit gekookt,' heeft tante Rogers ooit tegen Rosalie gezegd, wat kon betekenen dat moeder een echte dame was of dat ze moeder een verbazend slechte huisvrouw vond vergeleken met de andere vrouwen in Bel Air; Rosalie weet nog steeds niet welke van de twee. De broodjes van moeder zijn nu beter, maar niet zo lekker als die van tante Rogers. En eigenlijk ook niet zo lekker als die van Rosalie.

‘De kikker slaapt,’ zegt Edwin. Het klinkt niet als een vraag, maar dat is het wel. Hij wil horen dat hij gelijk heeft. Edwin stelt alleen vragen waarop hij het antwoord al weet.

‘Meneer de Brulkikker slaapt de hele winter door,’ zegt Rosalie. ‘Hij wordt pas wakker als de zomer begint.’

‘Meneer de Brulkikker is heel oud.’ Edwin souffleert haar.

‘Stokoud.’

‘Wel honderd jaar.’

Brulkikkers worden helemaal geen honderd jaar. Ze mogen blij zijn als ze de acht halen. Zegt grootvader. En toch kan Rosalie zich geen zomer heugen zonder het geluid van deze enorme, bolle kikker. Zelfs op zwoele avonden, als de insecten zoemen en de vogels zingen en het water kabbelt en de wind waait en de bomen ruisen en de koeien loeien, dan nog is dat lage, zware gekreun te horen. De burens van een mijl verderop klagen over het lawaai.

‘Minstens honderd jaar. Hij heeft de Amerikaanse Revolutie met eigen ogen gezien. Hij heeft thee gedronken uit de haven van Boston.’ Rosalies stem stukt in haar keel. Voorheen had Henry Byron altijd de verhalen verzonnen over het rijke en gewichtige verleden van meneer de Brulkikker.

Ooit waren een paar burens bij vader komen vragen of hij de kikker wilde afmaken opdat de rust zou weerkeren. Vader weigerde. De boerderij is een veilige haven voor alle schepselen Gods, zelfs voor de giftige koperkopslang. Vader vindt dat mensen geen vlees horen te eten en moeder vertelde dat hij ooit in een saloon was opgestaan, wijzend naar een man die zich te goed deed aan een bord oesters. ‘Moordenaar! Moordenaar! Moordenaar!’ had vader geroepen, met dezelfde stem waarmee hij Macbeth speelde. Soms denk je dat vader een grapje maakt, maar je weet het nooit zeker.

Inmiddels heeft Asia al Edwins bootjes en steentjes in het water gegooid. Ze kijkt hem triomfantelijk aan, maar haar gezicht betreft zodra ze zich realiseert dat Edwin het niet eens heeft gezien. Ze loopt naar hen toe en Rosalie verplaatst Edwin naar haar andere kant, zodat Asia hem niet kan wegduwen. Zijn knieën buigen door en hij laat zich op haar schoot zakken. Dat wil Asia ook en ze nestelt zich breeduit in Rosalies armen, neemt zo veel mogelijk ruimte in. Er slaat een hete wasem van haar af. Rosalie voelt Edwin kleiner worden.

‘Zal ik over jou vertellen?’ vraagt ze. Hij knikt. Dit is zijn lievelingsverhaal.